

- Kokeessa saa käyttää laskinta, mutta se ei saa olla ohjelmoitava.
- Kokeessa saa olla mukana itse käsin kirjoitettu muistilappu (yksi A4, molemmat puolet).
Muistilappu tulee palauttaa koepaperin mukana.
- Kääntöpuolella kaavoja ja vakioita.

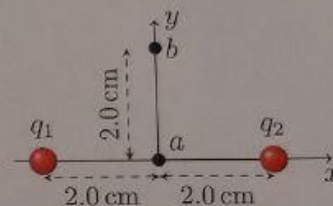
1

Tasolevykondensaattorin kapasitanssi on ilman eristeainetta 42 nF . Kondensaattorin levyjen etäisyys toisistaan on 0.12 mm . Levyjen välinen tila täytetään eristemateriaalilla, jonka eristevakio on 3.7 ja läpilyöntikestävyys $5.2 \cdot 10^7 \text{ V/m}$. Tämän jälkeen kondensaattori varataan siten, että sen levyjen välinen jännite on 12.0 V .

- Mikä on kondensaattorin levyjen varaus varaamisen jälkeen?
- Mikä on maksimijännite, joka kondensaattorin levyjen välille voidaan laittaa?
- Eristemateriaali ei ole täydellinen eriste, vaan sen resistiivisyys on $2.5 \cdot 10^{12} \Omega \text{ m}$. Laske virrantiheyden suuruus eristeen läpi levyjen välisen jännitteen ollessa 12.0 V .

2

Kuvan pistevaraukset $q_1 = +2.50 \text{ nC}$ ja $q_2 = +2.50 \text{ nC}$ ovat paikoillaan etäisyydellä 4.0 cm toisistaan. Piste a on origossa varausten puolivälissä ja piste b y -akselilla etäisyydellä 2.0 cm a :sta. Varaukset aiheuttavat yhdessä sähkökentän $\vec{E}$ ja potentiaalin V ympärilleen.

- Laske sähkökenttä $\vec{E}$ pisteessä b .
- Laske pisteiden a ja b välinen potentiaaliero V_{ab} .

3

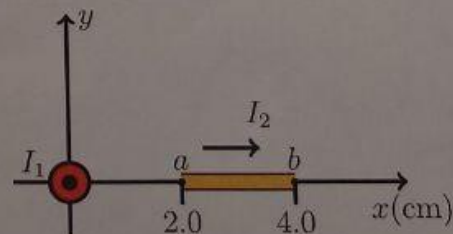
Kelan poikkileikkaus on ympyränmuotoinen säteen ollessa 2.00 cm ja siinä 50 kierrosta. Kela on tasaisessa magneettikentässä, jonka suuruus muuttuu ajan funktiona: $B = (3.0 \text{ mT/s}^2)t^2$. Kelan pintavektorin ja magneettikenttävektorin välinen kulma on koko ajan 30° .

- Laske kelaan indusoituneen emf:n $\mathcal{E}$ suuruus hetkellä $t = 5.0 \text{ s}$. (4p)
- Kelan päiden välille on kytketty vastus, jonka resistanssi on yhdessä kelan resistanssin kanssa 2.3Ω . Kuinka suuri virta vastuksen läpi kulkee hetkellä $t = 5.0 \text{ s}$? (2p)

4

Pitkässä, suorassa johtimessa 1 (punainen) kulkee viereisen kuvan mukaisesti virta $I_1 = 4.00 \text{ A}$ z -akselia pitkin positiiviseen z -suuntaan (paperista ulospäin).

- Laske virran I_1 aiheuttaman magneettikentän $\vec{B}_1$ suuruus etäisyydellä 2.0 cm johtimesta. Voit käyttää valmista kaavaa tai johtaa lausekkeen Ampèren lain avulla. (2p)

- Mihin suuntaan magneettikenttä $\vec{B}_1$ osoittaa kuvan pisteessä a ? (1p)
- Johtimessa 2 (keltainen johdin välillä $a \rightarrow b$) kulkee virta $I_2 = 2.00 \text{ A}$ kuvan mukaiseen suuntaan. Laske magneettikentän $\vec{B}_1$ johtimeen 2 aiheuttaman voiman suuruus ja suunta. (3p)

5

- Negatiivinen varaus kulkee tasaisessa sähkökentässä pisteestä a pisteeseen b siihen suuntaan, johon sähkökenttä osoittaa. **Kommentoi** väittämiä käyttäen apuna sopivia kaavoja:

- Sähköinen potentiaali kasvaa välillä $a \rightarrow b$.
- Systeemin potentiaalienergia kasvaa välillä $a \rightarrow b$.

(3p)

- Tyhjiössä etenevän sähkömagneettisen aallon magneettikentän lauseke on

$$\vec{B} = (12 \mu\text{T}) \hat{j} \cos[(1.8 \cdot 10^7 \text{ rad/m})z - (5.4 \cdot 10^{15} \text{ rad/s})t].$$

Mitä aaltoa kuvaavia suureita voit selvittää tämän perusteella? Pelkkä suuretta kuvaava symboli ei riitä vastaukseksi. Ei tarvitse laskea lukuarvoja. (oikeasta suureesta 0.5 p , max 3 p)

Yleisiä vakioita

$$g = 9.80 \text{ m/s}^2$$

$$\epsilon_0 = 8.854 \times 10^{-12} \text{ C}^2 \text{ N}^{-1} \text{ m}^{-2}$$

$$\mu_0 \approx 4\pi \times 10^{-7} \text{ T m A}^{-1}$$

$$e = 1.602 \times 10^{-19} \text{ C}$$

$$m_e = 9.109 \times 10^{-31} \text{ kg}$$

$$\mu_B = 5.788 \times 10^{-5} \text{ eV/T}$$

$$c = 2.998 \times 10^8 \text{ m/s}$$

$$\vec{A} \times \vec{B} = (A_y B_z - A_z B_y) \hat{i} + (A_z B_x - A_x B_z) \hat{j} + (A_x B_y - A_y B_x) \hat{k}$$

Pallo: $A = 4\pi r^2$, $V = \frac{4}{3}\pi r^3$

21: $\vec{F} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{q_1 q_2}{r^2} \hat{r}$ $\vec{E} = \frac{\vec{F}_0}{q_0}$ $\vec{E} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{q}{r^2} \hat{r}$ $\vec{E} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \int \frac{dq}{r^2} \hat{r}$ $p = qd$ $\tau = pE \sin \phi$

22: $\Phi_E = \int \vec{E} \cdot d\vec{A}$ $\oint \vec{E} \cdot d\vec{A} = \frac{Q_{\text{encl}}}{\epsilon_0}$

23: $V = \frac{U}{q_0}$ $V = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{q}{r}$ $W_{a \rightarrow b} = q_0(V_a - V_b)$ $V_{ab} = \int_a^b \vec{E} \cdot d\vec{l}$ $\vec{E} = -\left(\frac{\partial V}{\partial x} \hat{i} + \frac{\partial V}{\partial y} \hat{j} + \frac{\partial V}{\partial z} \hat{k}\right)$

24: $C = \frac{Q}{V_{ab}}$ $C = \epsilon \frac{A}{d}$ $E = \frac{\sigma}{\epsilon}$ $U = \frac{Q^2}{2C}$ $u = \frac{1}{2} \epsilon E^2$ $C = KC_0$ $\epsilon = K\epsilon_0$

25: $I = \frac{dQ}{dt}$ $J = \frac{I}{A}$ $\vec{J} = nq\vec{v}_d$ $\vec{E} = \rho\vec{J}$ $\rho(T) = \rho_0[1 + \alpha(T - T_0)]$ $R = \frac{\rho L}{A}$ $V = IR$ $P = V_{ab}I$

26: $\sum I_{\text{in}} = \sum I_{\text{out}}$ $\sum V = 0$ $q = C\mathcal{E}(1 - e^{-t/RC})$

27: $\vec{F} = q(\vec{v} \times \vec{B} + \vec{E})$ $\Phi_B = \int \vec{B} \cdot d\vec{A}$ $d\vec{F} = I d\vec{l} \times \vec{B}$ $\tau = \mu B \sin \phi$ $\vec{\mu} = NI\vec{A}$

28: $\vec{B} = \frac{\mu_0 q \vec{v} \times \hat{r}}{4\pi r^2}$ $d\vec{B} = \frac{\mu_0 I d\vec{l} \times \hat{r}}{4\pi r^2}$ $B = \frac{\mu_0 I}{2\pi r}$ $B = \mu_0 n I$ $\vec{B} = \vec{B}_0 + \mu_0 \vec{M}$ $\vec{B} = K_m \vec{B}_0$

29: $\mathcal{E} = -N \frac{d\Phi_B}{dt}$ $\oint \vec{E} \cdot d\vec{l} = -\frac{d\Phi_B}{dt}$ $\oint \vec{B} \cdot d\vec{l} = \mu_0 \left(i_c + \epsilon \frac{d\Phi_E}{dt}\right)_{\text{encl}}$

30: $M = \frac{N_2 \Phi_{B,2}}{i_1}$ $\mathcal{E}_2 = -M \frac{di_1}{dt}$ $L = \frac{N\Phi_B}{i}$ $\mathcal{E} = -L \frac{di}{dt}$ $U = \frac{1}{2} LI^2$ $u = \frac{B^2}{2\mu_0}$ $i(t) = \frac{\mathcal{E}}{R}(1 - e^{-tR/L})$

32: $c = \frac{1}{\sqrt{\epsilon_0 \mu_0}}$ $E = cB$ $f = \frac{c}{\lambda}$ $k = \frac{2\pi}{\lambda}$ $\omega = 2\pi f$ $\vec{E}(x, t) = E_{\text{max}} \hat{j} \cos(kx - \omega t)$

$$\vec{B}(x, t) = B_{\text{max}} \hat{k} \cos(kx - \omega t)$$

$$I = S_{\text{av}} = \frac{1}{2} \epsilon_0 c E_{\text{max}}^2$$